

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА ПАРЛАМЕНТСЬКА БІБЛІОТЕКА УКРАЇНИ
ІНФОРМАЦІЙНИЙ ЦЕНТР З ПИТАНЬ КУЛЬТУРИ ТА МИСТЕЦТВА

ДЗК

Випуск 10/3

2015 р.

ПРО КУЛЬТУРНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО УКРАЇНИ
ІЗ ЗАРУБІЖНИМИ КРАЇНАМИ
у вересні 2015 року

(оглядова довідка за матеріалами
преси, Інтернету та неопублікованими документами)

В Україні

III Міжнародний конгрес культури Східного партнерства проходив 4–6 вересня у Львові під патронатом Міністерства культури та Міністерства освіти України, Міністерства закордонних справ та Міністерства культури Польщі, міністерств культури Грузії та Молдови за участі понад 500 учасників з більш як 20 країн світу. Центральною темою форуму була «Місія культури в часи криз». Конгрес працював на п'яти тематичних панелях: «Криза європейських цінностей», «Страх в культурі/Культура страху», «Мистецтво як провокатор змін», «Культурна політика та економіка культури» і «Комунікації культури». На відкритті виступив заступник Міністра культури України з європейської інтеграції А. М. Вітренко.

«Підписання меморандуму про співпрацю України і Європейського Союзу та Ради Європи в рамках імплементації проекту Comus» – такою була тема брифінгу заступника Міністра з європейської інтеграції А. М. Вітренка у Будинку Уряду 22 вересня.

24 вересня А. М. Вітренко взяв участь у заході «Розробка дорожньої карти для розвитку культурних та креативних індустрій в Україні», який відбувся в рамках Програми «Культура і креативність» ініціативи ЄС «Східне партнерство».

Представники Міністерства культури України 23 вересня мали зустріч з експертами оціночної місії ЄС з метою обговорення критеріїв виконання другої фази Плану дій щодо лібералізації ЄС візового режиму для України у сфері зовнішніх зносин та основоположних прав. Заступник Міністра культури України з питань європейської інтеграції А. М. Вітренко доповів європейським експертам про стан виконання Міністерством своїх зобов'язань в галузі захисту прав національних меншин, окреслив основні напрями та результати такої діяльності. Окремою темою стало питання недискримінації ромської національної меншини.

Питання щодо оцифрування об'єктів культурної спадщини та бібліотечного фонду, розвитку співпраці в галузі кінематографа, збереження культурної спадщини, а також підготовки до підписання тексту оновленої Угоди про співробітництво в галузі культури між Міністерством культури України та Мініс-

терством культури Чеської Республіки на 2016–2020 рр. було обговорено під час зустрічі заступника Міністра культури України з питань європейської інтеграції А. М. Вітренка з представниками чеської делегації на чолі з директором Департаменту проектного управління та інформаційних технологій Міністерства культури Чеської Республіки Йозефом Праксом.

У Міністерстві культури України відбулась зустріч Віце-прем'єр-міністра – Міністра культури України В. А. Кириленка з російським поетом, сценаристом, продюсером, культурним діячем Андрієм Орловим (Орлушою). В центрі уваги зустрічі – шляхи підтримки з боку Міністерства культури культурного обміну і співробітництва з російськими діячами культури, які поділяють спільні з українцями європейські цінності. Андрій Орлов приїхав до України з поетичним туром «Рідкісний птах долетів до середини Дніпра».

Україна стала учасником проекту Ради Європи та Інституту крос-культурних досліджень – ERICarts (Бонн, Німеччина) «Компендіум» з 2004, щорічно представляючи свій профіль культурної політики та висвітлюючи головні питання культурної галузі. З 47 країн-членів Ради Європи такі звіти щорічно подають 44 країни, що дає можливість проводити порівняльний аналіз та оцінювати розвиток культурної сфери за спільними показниками. Такий аналіз дозволяє розробляти ефективну стратегію культурного розвитку на рівні регіонів та країн, враховуючи успішний досвід та чужі помилки. Про це йшлося в Києві на дводенному семінарі «Сучасні тенденції культурної політики в країнах Європи», організованому Міністерством культури України, Українським центром культурних досліджень (УЦКД) за підтримки Гете-Інституту в Україні. У семінарі брали участь керівник ERICarts, співредактор «Компендіуму», професор Андреас Візанд, менеджер проекту «Компендіум» в ERICarts Олівер Гебель, експерт проекту «Компендіум» і автор профілю культури Литви Вікторас Люткус, директор УЦКД, експерт проекту «Компендіум», автор профілю культури України О. Буценко, керівники управлінь та департаментів культури областей і міст України, представники державних і недержавних організацій культури України та країн Східного партнерства.

В рамках поглиблення культурної співпраці між Україною та Чеською Республікою Міністерство культури України сприяє у проведенні зйомок в Україні фільму, замовником якого є Національна телекомпанія Чеської Республіки «Чеське телебачення». Документальна стрічка є адаптацією книги популярного чеського історика і культуролога, професора Карлового університету в Празі Мартіна Путни. «Україна, не сердься!» – це фільм-розповідь про ключові моменти тисячолітньої історії української держави в європейському контексті її розвитку та про основні сторінки історії сусідства з Російською Федерацією. Автори фільму хочуть донести до чеського глядача інформацію про українську та російську історію, культуру, релігію, що іноді перетинались, але ніколи не були єдиними. Головна увага авторів стрічки приділяється висвітленню самотності та автентичності української архітектури, творів мистецтва, особистостей письменників, кінематографістів та драматургів. Режисер фільму Радим

Шпачок, ведучий Мартін Путна. Фільм «Україна, не сердься!» мають побачити глядачі вже навесні 2016 року.

Дослідник українського визвольного руху Петро Содоль (Україна–США) надіслав із США 21 твір видатного українського графіка, головного ілюстратора видань ОУН та УПА Ніла Хасевича. Твори славнозвісного художника, які надійшли у Рівненський обласний краєзнавчий музей, мають назву дереворити. Кожен з них має власноручний підпис автора. Петро Содоль повернув ці твори на Батьківщину до 110-річчя з дня народження Н. Хасевича. Адже ці дереворити у 1950 році, щоб врятувати, вивезли з України.

Унікальні скульптури представника української діаспори з Філадельфії (США) Петра Капшученка подарувало Національному університету «Острозька академія» подружжя американців українського походження Раїса Маєвська та Олександр Михалюк (американці).

За кордоном

17–18 вересня українська делегація на чолі із заступником Міністра культури України – керівником апарату Ю. П. Зубком перебувала у Тбілісі (Грузія) з метою участі в конференції «Впровадження регіональних проектів: Урбаністичні стратегії в історичних містах, скеровані громадянами (COMUS) та програма «Культура і креативність» ініціативи ЄС «Східне партнерство». 18 вересня Ю. П. Зубко підписав Меморандум про взаєморозуміння між Україною та ЄС/Радою Європи щодо реалізації проекту «Урбаністичні стратегії в історичних містах, скеровані громадянами» (COMUS), разом з Тимчасовим повіреним у справах України в Грузії Г. Назаровим узяв участь в офіційному відкритті першого Українського павільйону VII Міжнародного фестивалю сучасного мистецтва пам'яті братів Зданевичів Fest i Nova 2015, присвяченого 15-й річниці Арт-вілли «Гарікула».

Релігія В Україні

Спеціальний представник з релігії та глобальних питань Держдепартаменту США д-р Шон Кейсі провів у Києві низку зустрічей з релігійними діячами, урядовцями та експертами. Він розповів про діяльність Управління з питань ініціатив релігійних спільнот, створеного при Державному департаменті США у серпні 2013 року. Також учасники зустрічей обговорили міжконфесійну ситуацію в Україні, стан державно-церковних відносин, релігійні аспекти російської агресії на Сході України, факти порушень прав віруючих на окупованих українських територіях в Криму і на Донбасі.

За кордоном

29 вересня у Варшаві (Республіка Польща), у рамках чергової наради ОБСЄ з імплементації людського виміру, відбувся спеціальний семінар, присвячений запровадженню спільних рекомендацій ОБСЄ/БДПЛ (бюро з демократичних інституцій і прав людини) та Венеціанської комісії щодо законодав-

чого забезпечення прав релігійних громад та громад, що дотримуються певних переконань. Зі спеціальною доповіддю, присвяченою можливостям, викликам та перспективами застосування відповідних принципів в українському контексті, виступив директор Департаменту у справах релігій та національностей Міністерства культури України Андрій Юраш. У доповіді він наголосив на важливості поєднання у діяльності державних органів кількох принципів – неухильного дотримання вимог українського законодавства, усвідомлення реалій та складових сучасного суспільного процесу, які визначають перебіг процесів і в релігійній сфері зокрема, сприяння усім релігійним організаціям у реалізації ними безальтернативного права на вільне сповідання релігійних принципів, а також прагнення уникати будь-яких конфліктів та насилля у релігійному середовищі.

Мистецькі заходи В Україні

За підтримки Посольства Федеративної Республіки Німеччини в Україні та Гете-Інституту в Україні в Києві, Харкові, Одесі, Донецьку, Львові та Херсоні та інших містах було проведено традиційні «Тижні Німеччини в Україні». Відкрилися тижні 23 вересня концертом духового квінтету PentAnemos (Мюнхен) у Національній філармонії України. У програмі квінтету прозвучали твори композиторів XVII–XVIII століття: Людвіга ван Бетховена, Ріхарда Вагнера, Жака Ібера та Даріуса Мійо. В урочистому відкритті взяли участь Віце-прем'єр-міністр – Міністр культури України В. А. Кириленко, Надзвичайний та Повноважний Посол Федеративної Республіки Німеччини в Україні Крістоф Вайль. А 26 вересня Посольство Федеративної Республіки Німеччини в Україні влаштувало день відкритих дверей «Німецький сад», щоб презентувати діяльність німецьких організацій широкому загалу. Крім того, у рамках тижнів у Івано-Франківську відбувся XIII Міжнародний фестиваль MitOst-Festival – місце зустрічі людей різних культур, мов і спільнот. Завданням фестивалю було створити дружнє середовище для діалогу, долучитися до якого може кожен. У фокусі цьогорічного фестивалю теми урбаністики, неформальної освіти, єврейської та німецької спадщини в Івано-Франківську та ін.

12 вересня у Києві на честь 20-річчя Французького інституту в Україні у його приміщенні влаштували День відкритих дверей. Усі бажаючі мали змогу познайомитися з гостем, французьким автором мальованих історій та коміксів Емілем Браво, відвідати виставку «Акварелі» художниці Амелі де Трогофф, побувати на презентації навчальних програм, взяти участь у майстер-класах та ін.

Під егідою EUNIC Ukraine Британської Ради в Україні, Гете-Інституту в Україні, Італійського інституту культури в Києві, Посольства Іспанії в Україні, Польського Інституту у Києві, Французького інституту в Україні та Чеського центру у Києві 27 вересня було відзначено Європейський день мов. Всі охочі відвідали пробні мовні уроки, поетичні читання, зустрічі, конкурси, ігри, покази європейського кінематографа, танцювальні майстер-класи народних танців.

17–27 вересня у Києві за підтримки Міністерства культури України проходив VIII Міжнародний мультидисциплінарний фестиваль сучасного мистецтва «ГогольFest–2015», який об'єднав представників сучасного мистецтва таких країн як: Іспанія, Ізраїль, Швейцарія, Нідерланди, Ірландія, Польща, РФ, Франція, США, Литва, Німеччина, Велика Британія, Італія, Казахстан, Канада, Австрія, Швеція, Білорусь і Норвегія. Фестиваль традиційно представив різні види мистецтва: театр, кіно, академічну музику, візуальне мистецтво, перформанс, альтернативну музику, fashion art, танець, літературу, еко-арт. Головний меседж заходу – «Мистецтво війни, мистецтво миру, мистецтво любові і „дегустуй завтрашній день вже сьогодні”». У програмі – близько півтисячі подій, серед яких – хореографічні перформанси «Богиня грає в кості» у постановці танцівників Ереза ЗОА (Ізраїль, Batsheva Dance Company) та «Some men must die» – Томаса Метлера (Швейцарія); вечір танцювальної електроніки та рокабілі від колективів МАіАК, Tcha-Badjo (Канада), Dzierzynski Bitz, The Peacocks (Швейцарія) та багато іншого.

До 13 жовтня у Львові триватиме II Міжнародний Фестиваль аудіовізуального мистецтва «ТЕТРАМАТИКА», присвячений аудіовізуальному та інтерактивному мистецтву, що зосереджується на взаємодії музики і зображення та на розкритті потенціалу застосування ІТ-технологій в мистецьких творах. У програмі заходу: виступ німецької електронної мистецької групи Blackhole-factory (у рамках «Тижнів Німеччини в Україні»), мистецької формації KLEM Laboratorio (Більбао, Іспанія); презентація виставки біо- та сайнс-арту з колекції Мистецького центру WRO (Вроцлав, Польща) за підтримки програми «Вроцлав – Європейська столиця культури 2016»; проект «!WARNING!», який складається з творів українських та незалежних російських митців проти агресії та пропаганди, куратор – Я. Пруденко. Окрім цього передбачено численні лекції, майстер-класи, дискусії та творчі зустрічі з митцями. Мета фестивалю – пропагування розвитку мультимедійного та інтерактивного мистецтва, а також створення міжнародної фестивальної платформи як унікального середовища для обміну досвідом між митцями різних країн та лабораторії творчого процесу.

На честь 50-річного ювілею дружби двох приморських міст – Одеси і Йокогами (Японія) – одеський митець Д. Дацков 24 вересня презентував у Києві свій контрверсійний перформанс – авангардний танцювальний проект «Уроборос».

26–27 вересня у Києві прийшов II Міжнародний дитячий фестиваль-конкурс Euro Music Dance, який зібрав учасників з України, Білорусі та Польщі. У перший день відбулися конкурсні змагання у різних номінаціях: (вокал, хореографія, інструментальна музика, театр мод, оригінальний жанр. Протягом другого дня було проведено конкурс авторської пісні, гран-фінал та розіграш гран-прі фестивалю. Захід було організовано за ініціативи спеціалізованої школи № 23 з поглибленим вивченням англійської мови, творчих об'єднань Prodis (Україна, Київ) та Inter-friends (Рига, Латвія) за підтримки Департаменту освіти і науки, молоді та спорту Київської міськдержадміністрації та ін.

За кордоном

Мистецький проєкт «Культура України сьогодні» 8–19 вересня було презентовано у Лондоні (Велика Британія). Національний академічний театр російської драми імені Лесі Українки представив вистави «Камінний господар. В полоні пристрасті» Лесі Українки, «Насмішкувате моє щастя» Л. Малюгіна, «Дрібниці життя» А. Чехова, «Нахлібник» І. Тургенева. В рамках проєкту відбулися відкриті покази класики українського кінематографа – до 85-ї річниці створення фільму «Земля» О. Довженка та до 50-ї річниці прем'єри стрічки С. Параджанова «Тіні забутих предків». Складовою проєкту стала також однойменна фотовиставка, експозицію якої присвячено театру, музиці, кіно, літературі, образотворчому мистецтву, діячам культури, які отримали визнання у світі за роки незалежності України.

На VII Міжнародному фестивалі сучасного мистецтва «Passion For Freedom», який проходив 21–26 вересня у лондонській галереї Mall Galleries (Велика Британія) українські митці отримали дві нагороди. Друге місце на фестивалі посіла скульптура Д. Іва «Жага Свободи» – це фігура жінки, створена з чотирьох тисяч сталевих ланцюгів, яка ніби здіймається у повітря, кидаючи виклик гравітації. Третє місце серед кінострічок судді присудили повнометражному документальному фільму «Сильніше, ніж зброя» групи BABYLON'13. Продюсер М. Супрун, отримуючи нагороду, зауважив, що присвячує її українському режисерові О. Сенцову, якого незаконно заарештували в Росії та засудили до 20 років ув'язнення.

11–13 вересня у Монреалі (Квебек) відбувся XVI Український фестиваль. У програмі – виступи понад 40 музичних гуртів та танцювальних колективів з України та Канади, безкоштовні покази кінофільмів, виставки, майстер-класи тощо.

Театр В Україні

9–10 вересня відбувся театральний захід «Артисти – дітям», організований Польським Інститутом у Києві спільно з партнерами з Культурної платформи Центральної Європи – Австрійським культурним форумом, Чеським центром, посольствами Угорщини та Словаччини та Київським академічним театром ляльок. У дводенній програмі, розрахованій на дітей-біженців з зони АТО і Криму, взяли участь – Театр Ляльок ім. Г. Х. Андерсена (Польща), The Irrwisch theatre (Австрія), Divadlo Lisen (Чехія) та Imre Vaross Circus Art School (Художньо-акробатичне училище – Угорщина), діячі культури зі Словаччини, ансамбль Тарака з Польщі та українські групи дитячої програми ГОГОЛЬФЕСТ.

Британська Рада в Україні, Національний академічний драматичний театр імені І. Франка та Theatre Platform NGO ініціювали два майстер-класи (16–18 та 22–25 вересня, м. Київ) зі сценічного дизайну та музичного оформлення вистави. Ці воркшопи є продовженням Театральної програми 2015 Британської Ради в Україні і пройшли у рамках конкурсу для молодих українських режисерів на постановку сучасної британської п'єси.

Образотворче мистецтво

В Україні

Фонд ІЗОЛЯЦІЯ у рамках міжнародної програми резиденцій Architecture Ukraine відкрив у Києві AU pop-up виставку – це інсталяції, документальне відео, малюнки тощо. Автори проєктів, представлених на виставці, – міжнародні резиденти Architecture Ukraine з Іспанії, Португалії, США, Нідерландів, Німеччини, Італії та інших країн. Відкриття експозиції супроводжувалося двома лекціями – Єви Франч (США) і Ліама Янгома (Велика Британія).

8–25 вересня у Львові експонувалася Міжнародна виставка дитячих картин з країн Європи «Палітра фантазій». Низка держав Європи, серед яких Австрія, Болгарія, Велика Британія, Кіпр, Латвія, Литва, Німеччина, Норвегія, Польща, Португалія, Угорщина, Хорватія, Чехія, Швеція, Шотландія відгукнулися на ініціативу Благодійного фонду «Таланти України» щодо надання картин дітей від 4 до 14 років для участі у виставці «Палітра фантазій».

Майстри народної творчості з Білорусі, Литви, Румунії, Молдови, Польщі та України взяли участь в II Міжнародному святі народного мистецтва «Українська витинанка», що проходило 18–21 вересня у Могилеві-Подільському Вінницької області. У програмі заходу: творчі майстерні, майстер-класи з виготовлення витинанки, святковий концерт. Всі учасники проєкту взяли участь у виготовленні загальної витинанки «Ангел миру».

7–20 вересня на півострові Бірючий в Запорізькій області проходив X Міжнародний симпозіум сучасного мистецтва «Бірючий 10×15». Підтримуючи домовленість з італійською інституцією RESO, симпозіум приймав у себе делегацію художників з Італії під керівництвом куратора Музею сучасного мистецтва в Турині та теоретика мистецтва Массімо Мелотті, а також гостей з Німеччини, Австрії, Нідерландів, Чехії та РФ. Серед них – відомий московський концептуаліст Юрій Шабельников, австрійська медіа-художниця Анна Єрмолаєва та інші.

За кордоном

19 вересня Український павільйон вперше був представлений на VII міжнародному фестивалі сучасного мистецтва пам'яті братів Зданевичів – «Fest i Nova 2015» у Грузії, присвяченому 15-й річниці Арт-вілли «Гарікула». Учасниками павільйону стали проєкти «Гебдомерос. Інсталяція „Ковчег”» А. Логова, А. Дудченка (інсталяція, живопис), куратор П. Гудімов, «Доброволець» А. Котлярчука (фотографія), «Музика, яка вийшла за межі» Л. Борисенко (графіка, текстиль), «IMAGEINSIDE» Ю. Чемерис, Є. Лазарчука (живопис у супроводі ароматів), куратор М. Дубровіна. Керівник Українського павільйону і комісар проєкту Ю. Круліковський вбивав останні цвяхи в інсталяцію «Ковчег» перед її урочистим відкриттям, яке влаштувала куратор павільйону Марина Дубровіна. Участь у відкритті фестивалю взяли заступник Міністра культури України – керівник апарату Ю. П. Зубко та Тимчасовий повірений у справах України в Грузії Г. П. Назаров. Глядачі могли ознайомитись з проєктами сучасних українсь-

ких митців на Арт-віллі «Гарікула» та у тбіліському Музеї мистецтв Грузії до 19 жовтня.

У припортовому парку «Зоо-но-хан», що в місті Йокогама (Японія), українська художниця О. Дерев'янкіна організувала майстер-клас і, одночасно, артистичну інсталяцію. Разом з відвідувачами кафе – японцями, українцями та гостями з інших країн – вона створила двох ляльок-мотанок у людській зріст.

На міжнародному фестивалі ленд-арту «Burning Man–2015», який проходив у Неваді (США) з 30 серпня по 7 вересня, було вперше встановлено інсталяцію художника з Одеси О. Мілова. Скульптура «Любов» складається з фігур двох дітей, що тримаються за руки, поверх яких із сталевих прутів натягнуті фігури двох дорослих, які сидять один до одного спиною. Вся конструкція має 17,5 метрів в довжину, 5,5 – в ширину і 7,5 – у висоту. Важить 4 тонни.

Українська галерея «Dymchuk Gallery» з 18 до 20 вересня взяла участь у ярмарку сучасного мистецтва ХІХ «Art Copenhagen 2015», що проходив у Копенгагені (Данія). На стенді галереї було представлено роботи Ю. Соломко, А. Волокітіна, Н. Шульте, Н. Білика, Р. Мініна та І. Гусєва.

24 і 25 вересня український художник М. Білоус презентував у Вільнюсі (Литва) свій новий проект, що має назву «Тільки колір». Виставка проходила у двох провідних галереях міста – «Titanikas» та «Meno Nisa».

20 вересня відбулося урочисте відкриття та освячення першого в США пам'ятника «Небесній Сотні та Героям України», розташованого поряд з Українською Православною Церквою Святого Андрія у Блумінгдейлі, штат Іллінойс. Церемонію освячення проводив Святійший Патріарх Київський та всієї Руси-України Філарет.

У Новосибірську (РФ) було встановлено пам'ятник українському поету та художнику Т. Г. Шевченку.

Фотовиставка під назвою «Крихка Незалежність», присвячена 24-й річниці незалежності України, проходила 19–20 вересня у Лондоні (Велика Британія). В експозиції було представлено роботи фотографів – кореспондента Los Angeles Times Сергія Лойка, членів Української асоціації професійних фотографів О. Колобова, І. Богдана, а також І. Кравчишина, О. Харченка, О. Марчука, О. Туманової, П. Морозова, Є. Шевченка та ін. Зібрані під час заходу кошти буде направлено на проекти благодійної організації Ukraine Aid, спрямовані на допомогу потерпілим від російської воєнної агресії на сході України. Захід відбувся за сприяння Посольства України у Великій Британії та лондонського відділу Союзу українців у Великій Британії.

Фотовиставка «Портрет солдата» кореспондента Цензор.НІ, фотографа В. Ясинської експонувалася у містах США.

Музика В Україні

Посольство Італії та Італійський інститут культури в Україні, у співробітництві з Міністерством культури України та Одеською міською радою з 22 вересня по 16 жовтня проводять в Україні другий фестиваль італійського музичного бароко *Italia Festival Barocco* – спільний італійсько-український проект, започаткований у 2014 році. Початок другого фестивалю в Україні поклав майстер-клас дослідниці старовинної музики, диригента й арт-директора фестивалю Нансі Мілезіс Романо «Музичне бароко від Рима до Венеції», що відбувся 22 вересня у Львівській національній музичній академії імені Миколи Лисенка. 25 вересня у Національній філармонії України італійський тенор Піно де Вітторіо і солісти ансамблю *I Turchini* – Алессандро Чікколіні (скрипка), Ребека Феррі (барокова віолончель) і Патріція Вароне (клавесин) – презентували слухачам твори композиторів неаполітанської школи, об'єднані назвою «*La commedia malinconica*». На вечорі були присутні представники дипломатичного корпусу, зокрема Надзвичайний і Повноважний Посол Італії в Україні Фабріціо Романо, а також директор Італійського інституту культури Нікола Франко Баллоні. Окрім концерту у столичній філармонії заплановано ще три імпрези фестивалю, в тому числі 29 вересня у виконанні ансамблю *La Venexiana* під орудою диригента-клавесиніста Клаудіо Кавіні і солістів Раффаеле Пе (контр-тенор), Франческо Ломбарді Маццулліні (сопрано), Ефікс Пулео і Данієли Гордіо (скрипка), Антоніо Папетті (віолончель), Давіде Нава (контрабас) і Габріеле Паломба (теорба) вже прозвучала програма під назвою «*Il duello amoroso*». 6 жовтня кияни почують твори італійських митців епохи бароко в інтерпретації співачки Дельфін Галу (контральто) та музикантів ансамблю *Accademia Bizantina* під керівництвом клавесиніста Оттавіо Дантоне, а 11 жовтня концерт інструментального квартету *L'Estravagante* у складі Стефана Монтаріні (скрипка, диригент), Елізи Чіттеріо (скрипка), Франческо Галліджоні (віолончель) і Мауріціо Салерно (клавесин) та інші заходи.

До 4 жовтня у Національній філармонії України тривав XXVI Міжнародний фестиваль «Київ Музик Фест – 2015». Було представлено сучасну музику 15 країн світу: Австрії, Азербайджану, Ірландії, Іспанії, Італії, Канади, Латвії, Литви, Німеччини, Норвегії, Польщі, США, України, Швейцарії, Японії. Прозвучали близько 180 творів 106 композиторів. Свої концерти дали тріо «Гриффон» (Канада), *Immersio* (Австрія), скрипалі Габрієлле Бруннер (Швейцарія), Антон Скакун (Україна-Бельгія), віолончеліст Деніс Северин (Швейцарія) та інші. Форум традиційно проводила Національна спілка композиторів за підтримки Міністерства культури України, численних іноземних представництв, фондів і посольств, а також державних, громадських, духовних та інших установ. В урочистому відкритті взяв участь Віце-прем'єр-міністр – Міністр культури України В. А. Кириленко.

Концерт, присвячений 150-річчю від дня народження видатного данського музиканта, диригента і композитора, Карла Нільсена (1865–1931), відбувся 17 вересня у Колонному залі імені Миколи Лисенка Національної філармо-

нії України. Захід проводився з ініціативи та за підтримки Посольства Королівства Данії в Україні, Міністерства культури Данії, Міністерства іноземних справ Данії, Фонду Карла Нільсена, Дансько-української спілки. До концертної програми увійшли камерні твори композитора у виконанні данських музикантів Елізабет Нільсен (фортепіано), Якоба Вада (баритон) та української скрипальки О. Чернокондратенко.

Квартет саксофоністів Nordic зі Швеції, Клод Деланг (саксофон) із Франції та Національний симфонічний оркестр України були серед учасників ювілейного концерту «Магічний саксофон» Київського квартету саксофоністів, присвячений 30-річчю його створення. Захід відбувся за підтримки Посольства Королівства Швеція в Україні, Посольства Французької Республіки в Україні, Французького інституту в Україні 21 вересня у Національній філармонії України.

У Києві та Львові виступила Угорська королівська оперета. До програми увійшли арії з музичної скарбниці світової оперети, а також найвідоміші арії та дуети з популярних оперет «Графиня Маріца», «Королева чардашу», «Баядера», «Принцеса цирку» І. Кальмана, «Циганська любов» і «Весела вдова» Ф. Легара та інші. Солісти виступали у супроводі Оркестру угорських циган і кордебалету Угорської оперети. Диригував цим оркестром Вілмош Лакотош – музикант, перша скрипка Національного оркестру Угорщини.

Саксофоніст Маріус Несет (Норвегія), музичні колективи Phronesis (Велика Британія), Fortuna Electric Trio (Польща), композитор і піаніст Тьєррі Майар (Франція) взяли участь у фестивалі Voloshin Jazz Weekend (відголосок XIII Міжнародного музичного фестивалю «Джаз Коктебель», Одеса), що проходив 26–27 вересня у київському Будинку освіти і культури «Майстер Клас».

Білоруський гурт Trubetskoy був хедлайнером XII Міжнародного фестивалю Octoberfest Kiev, що проходив 25–27 вересня у Києві.

Генеральне консульство Республіки Польща у Львові спільно з митрополитом Львівським архієпископом Мечиславом Мокшицьким та маршалком Підкарпатського воєводства Валадиславом Ортилем (Польща) представили шанувальникам класичної музики та хорального співу концерт «Людзмірська вечірня» (ораторія Яна Канта Павлускевича до слів Лешека Мочульського, написана в 1992 році), який відбувся 22 вересня у Латинській Катедрі у Львові. Серед виконавців – відомі польські артисти, зокрема Збігнев Водецький та Ганна Банашак.

Литовська акапельна група Quorum виступила 16 вересня у Концертному залі Львівської обласної філармонії.

Російський рок-музикант Борис Гребенщиков виступив у Львівському клубі «Пікассо».

Вокалістка Шарон Кларк з колективом Chris Grasso Trio (США), джаз-група Authentic Light Orchestra (Вірменія-Швейцарія), колектив Thierry Maillard Trio (Франція) та ін. взяли участь у XV Міжнародному джазовому фестивалі Odessa Jazz Fest–2015, що проходив у Затоці Одеської області з 18 по 20 вересня.

23 вересня в Одесі на Потьомкінських сходах піаністка Хатія Буніатішвілі (Грузія) дала благодійний концерт на підтримку українських військових пост-раждалих у зоні проведення АТО.

Колективи Thierry Maillard Trio (поєднання класичних творів та джазу, Франція), World Trio (Польща) взяли участь у VI Міжнародному фестивалі Chernihiv Jazz Open 2015 у Чернігові.

Грузинський співак та актор Вахтанг Кікабідзе представив дві концертні програми «Мои года – мое богатство» та «Мои немодные песни» у Запоріжжі, Дніпропетровську, Одесі, Миколаєві, Чернівцях, Полтаві та Києві.

За кордоном

Українка скрипалька, випускниця Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського С. Сульдїна посіла перше місце у конкурсі виконавців сучасної музики Concours Nicati, який з 4 по 9 вересня проходив у Берні (Швейцарія). Вона отримала грошовий приз на суму 16000 швейцарських франків. Нині скрипалька навчається у Вищій школі музики в Люцерні (Швейцарія).

Український фольклорний ансамбль «Гуляйгород» брав участь у етнофестивалі «Перехрестя культур» у Варшаві (Польща). Колектив представив традиційну українську музику Середньої Наддніпрянщини.

Український гурт «ДахаБраха» у вересні виступив в американському місті Альбукерке (штат Нью-Мексико), де представив фільм «Земля» (реж. О. Довженко), та взяв участь в ефірі музичного шоу Джулса Говарда «Later with Jools Holland» на радіо BBC (Велика Британія).

Література

В Україні

9–13 вересня у Львові проходив XXII Міжнародний книжковий «Форум видавців у Львові» за участі авторів, книговидавців, бібліотекарів з Білорусі, Бразилії, Естонії, Ізраїлю, Латвії, Нідерландів, Німеччини, Польщі, РФ, Сербії, Фінляндії, Франції та ін. Учасники з різних країн обмінялися досвідом та думками з приводу того, як культура може протистояти пропаганді і як інтелектуальний рівень людини впливає на її можливість відрізнити правду від брехні. Премію «Найкраща книга Форуму–2015» отримала книжка польської письменниці та науковця Олі Гнатюк «Відвага і страх». У рамках заходу: проект «Поетична кав'ярня» у співпраці з Міжнародною літературною корпорацією Meridian Czernowitz, серед учасників якого – Крістіне Кошель, Рон Вінклер (Німеччина), Єлена Фанайлова (РФ) та ін; українсько-єврейські зустрічі – цикл дискусій за участі українських та єврейських інтелектуалів, письменників, перекладачів і науковців; презентація книги «Аеропорт» (присвячена подіям війни на сході України) фотокореспондента газети «Лос-Анджелес Таймс» Сергія Лойко (США) та ін. У «Форум видавців у Львові» та в урочистій церемонії нагородження найкращих книг взяв участь Віце-прем'єр-міністр – Міністр культури України В. А. Кириленко.

Літератори із Литви, Австрії, Франції, Великої Британії, України та Польщі взяли участь в Українсько-польському літературно-мистецькому форумі «Діалог двох культур» у Кременці на Тернопільщині. У рамках форуму відбулися літературні ювілейні читання, мистецькі зустрічі, наукові конференції на теми: «Романтизм польський та український», «Діалог про польську і українську культури і мистецтво», «Ян Павло II – Людина і митець» та ін. У заході взяли участь: віце-директор департаменту культури і національної спадщини Міністерства культури Республіки Польща Дорота Янушевська-Якубьяк, Генеральний Консул Республіки Польща в Україні Беата Бживчи, заступник директора з наукової роботи Музею Юзефа Пілсудського в Сулеювку Гжегож Новік.

Поетичну збірку «Двері, замкнені на ключі» білоруського письменника В. Рижкова було презентовано у Рівному.

За кордоном

Чернівецький науковець, перекладач, літературознавець та есеїст П. Рихло став цьогорічним лауреатом німецької премії в царині культури ім. Георга Дегіо. Церемонія вручення премії, яку присуджує Німецький форум східно-європейської культури, відбулася в Берліні. У рішенні журі зазначається, що П. Рихло, який із 1976 року очолює кафедру іноземної літератури та літературознавства в Чернівецькому національному університеті ім. Ю. Федьковича, став «живим нагадуванням про давно зниклий німецькомовний літературний ландшафт Буковини». Журі наголосило також, що П. Рихло «спрямовує увагу своїх студентів та аспірантів на Атлантиду під назвою Буковина завдяки витонченим перекладам, успішним літературним фестивалям та фахово вмілим науковим розвідкам».

24–27 вересня в Гетеборзі (Швеція) проходив щорічний міжнародний книжковий ярмарок Bokmässan. В його рамках відбулася презентація книги шведського автора Петера Йонссона про українську історію «Україна і historien». За сприяння Українського інституту та Посольства України у Швеції на ярмарку було також презентовано – фото-книгу «#Euromaidan. History in the making» (автор В. Кадигроб) та дитячу книгу «Війна, що змінили Рондо» Р. Романишина та А. Лесів.

Бібліотеки В Україні

15 вересня Австрійська бібліотека в Національній бібліотеці України імені В. І. Вернадського разом з Австрійським культурним форумом у Києві організувала творчу зустріч з Міхаелем Мозером – відомим віденським україністом і славістом, професором Віденського університету, Українського Вільного Університету в Мюнхені та Католицького університету ім. Петра Пазманя в Будапешті та Пілішчабі. Тема виступу – «Мої дослідження історії і сучасності української мови: доробок останніх років». Виступ включав презентацію книжок, оприлюднених упродовж останніх 15 років, а також розповідь про стан україністичного мовознавства в Австрії та Європі. У рамках проведення заходу в залі

«Австрійська бібліотека» було розгорнуто книжкову виставку, на якій представлено твори Міхаеля Мозера, наукові статті, рецензії із проблем слов'янського мовознавства.

Конференції, семінари.

В Україні

Подіумна дискусія на тему «Culture, the War, and Responsibility of Intellectuals» за участі президента міжнародного ПЕН-клубу Джона Ролстона Сола (Канада), президента Українського центру міжнародного ПЕН-клубу М. Рябчука та ін. відбулася 30 вересня у Науковій бібліотеці Національного університету «Києво-Могилянська академія». У центрі розмови – неоголошена російсько-українська війна та виклики, які вона ставить перед українською й світовою інтелектуальними спільнотами.

Богослови, філософи та історики культури з України, Великої Британії, Німеччини, Італії, РФ, Франції, Швейцарії, США 22–25 вересня у Києві взяли участь у XV Міжнародних богословських Успенських читаннях з теми «Правда. Пам'ять. Примирення». У рамках заходу відбулися презентації книг, а також благодійний проект допомоги постраждалим від військових дій в Україні «Діти надії».

Кіно

В Україні

3–6 вересня у Києві відбувся X Міжнародний фестиваль актуальної анімації та медіамистецтва «LINOLEUM: Хмарина пилу», ряд нагород якого отримали зарубіжні учасники. Так, Гран-прі та приз у розмірі 4 000 USD за фільм «Ми не можемо жити без космосу» отримав режисер Костянтин Бронзит (РФ); у номінації «Спеціальна згадка Журі» – за стрічку «Джи – нестандартна смерть» перемогу виборов режисер Дмитро Волошин (Молдова). У складі журі були Мотомічі Накамура (Японія, США), Вілфрід Агрікола де Колон (Німеччина) та ін. Загалом у конкурсну програму потрапило 50 фільмів, які обрали з понад 120, надісланих аніматорами з 30 країн світу. Крім того на глядачів чекала колекція кращих робіт за всю історію фестивалю «Best of 10 years Linoleum», програма «Best of Animate Cologne», представлена партнером – фестивалем Cologne OFF із німецького Кельна і, звичайно, покази робіт переможців і конкурсантів ювілейного фестивалю Linoleum. А також проведені майстер-класи від японсько-американського цифрового художника Мотомічі Накамура, який показав «Анімацію в музиці».

У Києві відбулася прем'єра документального фільму американця Майкла Медсена «Візит. Інопланетна зустріч», в якому було представлено можливий сценарій першого контакту людини з інопланетними цивілізаціями. Показ фільму, приурочений до Всесвітнього тижня космосу, супроводжувався онлайн-трасляцією обговорення космічних вояжів із спеціального бункера в Копенгагені (Данія). У дискусії взяли участь і українські глядачі, задавши питання за допомогою sms, Facebook та Twitter. Показ, організований Міжнародним фес-

тивалем документального кіно про права людини Docudays UA, відбувся одночасно в 20 країнах світу. У Києві фільм побачили в Астрономічній обсерваторії при Національному університеті імені Тараса Шевченка.

Міжнародний фестиваль документального кіно про права людини Docudays UA спільно з Американським домом започаткували кіно-дискусійну програму «Пропаганда 2.0: нові виміри», зустрічі у рамках якої відбувалися з вересня до жовтня кожної другої п'ятниці. У програмі представлено стрічки: «Під прицілом об'єктива» (реж. Маршалл Каррі, США), «Це моя земля» (реж. Тамара Ерде, Франція), «Звідки з'являється пил і куди зникають гроші» (режисери Тійат Оясоо, Ене-Лііс Семпер, Естонія), «Божа воля» (реж. Беата Бубенец, РФ) та короткометражна програма і презентація DOCU/ПРОСТІР:- «Медик іде останньою» Світлани Шимко (Україна-Угорщина). Після показів на глядачів чекало обговорення висвітлених у фільмах тем.

У Львові 2–9 вересня проходив фестиваль сучасного кіно «LifeStyle. Кіно Данії». Глядачі мали можливість ознайомитися з новинками – художніми кінофільмами «Над вулицею, під водою» (реж. Шарлотта Сіелінг), «Невдалі фото рідкісних птахів» (реж. Крістіан Дюек'єр), «Оплески» (реж. Мартін Зандвліет), «Любов і гнів» (реж. Мортен Гізі), «Карал і Йонас» (реж. Шарлота Сакс Боструп), «Хедхантер» (реж. Румле Хаммеріх). Фільми демонструвалися мовою оригіналу з українськими та англійськими субтитрами або з українським закадровим перекладом.

Режисери Мір'ям де Віт («Мишка Міна», Нідерланди), Сюзанна Казарес Домінго («Спроба», США), Іван Мацца («Полудень», Венесуела), Фабіан Ребеці («Зміна», Мозамбік) презентували свої роботи глядачам в рамках Всеукраїнського фестивалю короткометражних фільмів для дітей та підлітків «Єдність і толерантність», що проходив у містах України за підтримки Arthouse Traffic, Гете-Інституту в Україні та Interfilm Berlin.

До 4 жовтня у Києві, Одесі, Львові, Дніпропетровську та інших містах тривав Манхеттенський фестиваль короткометражних фільмів, що проходить у 300 містах по всьому світу. Протягом тижня українці, одночасно із глядачами в усьому світі, мали змогу подивитися десять картин й обрати серед них переможця. До десятки фіналістів – 2015 увійшли по дві картини з Німеччини та Франції, стрічки із США, Туреччини, Чилі, а також копродукції Швейцарії та Німеччини, Фінляндії та Данії, Косово і Великої Британії.

За кордоном

На Міжнародному кінофестивалі Pervolia International Film Festival, що проходив 2–6 вересня на Кіпрі, в номінації «Вибір глядацьких симпатій» перемого отримав відеокліп «I love museum» продюсера В. Булиги (Рівне).

До конкурсної програми короткометражних фільмів «Межі шоку» XXIV Відкритого фестивалю кіно країн СНД, Латвії, Литви та Естонії «Кіношок», що проходив в Анапі Краснодарського краю РФ, було відібрано дві стрічки з України, і обидві отримали відзнаки журі. Спеціальний приз «За психологічну точність діалогів» було присуджено К. Горностаю за стрічку «Віддалік». Дипломом

«За силу висловлювання» було нагороджено М. Врода за стрічку «Равлики». М. Врода у знак протесту проти вироку її колезі О. Сенцову відмовилася від нагороди. У рамках фестивалю було продемонстровано ще чотири стрічки з України. У повнометражному конкурсі «Кіношоку» взяла участь комедія «Політ золотої мушки» І. Кравчишина, а у паралельному конкурсі «Omnibus» – нова стрічка І. Мінаєва «Блакитна сукня». Натомість поза конкурсом – у фестивальній рубриці «У фокусі», яку цього року було присвячено грузинському кіно, – із успіхом було показано комедію «Побачення наосліп» Левана Когуашвілі, вироблену спільно Грузією та Україною. А у рамках відкритих показів «Кіно на площі» – «Незламну» («Битву за Севастополь») С. Мокрицького (Україна / РФ).

Українські стрічки було відзначено на Всесвітньому фестивалі непрофесійних фільмів UNICA – 2015, що відбувся з 5 по 12 вересня у Санкт-Петербурзі (РФ). Короткометражний фільм М. і О. Артеменко «Абонент» – бронзовою медаллю у категорії «Аматорське та молодіжне кіно». У категорії «Кіношколи та молоді професіонали» бронзову медаль – стрічка «Зустріч» В. Робскі. Також дипломами фестивалю відзначено стрічки «Медовий ранок» (реж. Д. Вовк), «Влад і Варвара» (реж. А. Богун) та «Якщо мені подарують човен» (фільм створено учнями харківської Школи сучасних театральносценічних напрямків під керівництвом С. Ларіонова).

У рамках XXII Міжнародного фестивалю анімаційних фільмів «Крок», що проходив у Росії, було представлено шість стрічок українських аніматорів: «Крамниця співочих пташок» (реж. А. Лавренішин) і «Маленьке Велике Сонце» (реж. О. Потьомкіна) – у конкурсній категорії №3 «Фільми тривалістю 10-50 хвилин»; «Халабудка» (реж. М. Депоян), «Дівчинка з риб'ячим хвостом» (реж. С. Мельниченко) і «Закоханий їжачок» (реж. О. Спаринський) – у конкурсній категорії №4 «Фільми для дітей»; «Гупало Василь» (реж. О. Даниленко) – у конкурсній категорії №5 «Прикладна анімація (рекламні ролики, музичні кліпи, серіали).

Документальний фільм «Зима у вогні: Українська боротьба за свободу» режисера Є. Афінеєвського отримав приз глядацьких симпатій у категорії «документальний фільм» на XL Toronto International Film Festival (Канада). Також в рамках форуму показано фільм українського режисера Є. Нейман «Пісня пісень».

У Варшаві (Польща) презентували кінострічку «Відторгнення. Битва за Україну», присвячену подіям у Донецькій та Луганській областях минулої весни. Фільм – це результат співпраці Київського будинку прав людини, Центру громадянських свобод, інтернет-каналу Ukrlife.tv та ініціативи Євромайдан SOS.

Документальні фільми двох українських режисерів – «Подія» С. Лозниці та «Зима у вогні» Є. Афінеєвського – було представлено у позаконкурсній програмі LXXII Венеційського міжнародного кінофестивалю (Італія), який проходив 2–12 вересня.

Українська документальна стрічка Н. Бабенко «Народження митця» здобула спеціальний приз журі Hollywood Film Festival, що тривав з 23 по 27 верес-

ня у США. Також в рамках кінофестивалю відбувся показ документальної стрічки Чедда Грасії «Американський дятел», створеної спільно США, Великою Британією та Україною і присвяченої альтернативному розслідуванню Чорнобильської катастрофи.

У рамках північноамериканського кінофестивалю Crested Butte Film Festival (штат Колорадо, США) пройшов спеціальний показ української стрічки «Плем'я» (реж. М. Слабошпицький), за підсумками якого актрисі, що зіграла одну з головних ролей у драмі – Я. Новіковій – було присуджено спеціальний приз журі за «Видатну дебютну акторську роботу».

Матеріал підготувала

Ю. Я. Шевердіна

редактор відділу

НАУІ Інформцентру з

питань культури та мистецтва

Комп'ютерне опрацювання та редагування ***І. Г. Піленко***

Підписано до друку 06.10.2015. Обл.-вид. арк. 0,75. Б/т. Зам. 106. Безплатно

Ротапринт НПБ України, Київ–1, Грушевського, 1. Тел. 278–85–12